

VN-agenda voor duurzame ontwikkeling 2030: openbare raadpleging over de herziening van de Europese consensus

Velden met een * zijn verplicht.

(1) Inleiding

2015 was een belangrijk jaar voor mondiaal bestuur, armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling. Het was het jaar van de einddatum van de millenniumdoelstellingen van de VN en dus is het tijd om na te gaan welke vooruitgang is geboekt en welke taken nog moeten worden aangepakt. In 2015 werd ook een aantal belangrijke internationale topontmoetingen en conferenties georganiseerd (het [kader van Sendai voor rampenrisicovermindering 2015-2030](#), de [actieagenda van Addis Abeba](#), de [Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling](#) en het [VN-klimaatverdrag van Parijs](#)), die een nieuwe vorm hebben gegeven aan de manier waarop de internationale gemeenschap, inclusief de EU, gedurende een groot aantal jaren zal werken aan duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding.

De Agenda 2030 verschilt van de millenniumdoelstellingen doordat het een universele agenda is, met zeventien doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling, die voor alle landen gelden. De agenda weerspiegelt veel Europese kernwaarden en belangen en biedt een internationaal kader voor de aanpak van mondiale problemen zoals klimaatverandering. De EU geeft op verschillende manieren gevolg aan de Agenda 2030:

- Ten eerste heeft de Commissie in haar [Werkprogramma voor 2016](#) de volgende stappen aangekondigd voor een duurzame Europese toekomst. Ze legt daarin uit hoe de EU, met haar interne en externe beleid, zal bijdragen aan de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling.
- Ten tweede zal de hoge vertegenwoordiger de [algemene strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid](#) presenteren, die de basis moet vormen voor de overkoepelende visie van de EU met het oog op meer stabiliteit, welvaart en veiligheid in de wereld. Deze strategie moet de leidraad vormen voor alle onderdelen van het externe optreden van de EU en zo bijdragen tot de uitvoering van de Agenda 2030.
- Ten derde zal de EU haar beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking herzien. In de huidige basisbeleidsdocumenten (zoals de [Europese consensus over ontwikkeling van 2005](#) en de [Agenda voor verandering van 2005](#)) staan de millenniumdoelstellingen centraal en dus moeten zij worden aangepast aan de Agenda 2030. Deze herziening is rechtstreeks van belang voor de betrekkingen tussen de EU en ontwikkelingslanden en wordt daarom gekoppeld aan de vormgeving van het partnerschap tussen de EU en de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan na de overeenkomst van [Cotonou](#).

De informatie die deze raadpleging oplevert, zal worden gebruikt voor de hierboven genoemde initiatieven, en met name voor de herziening van de Europese consensus over ontwikkeling en de uitvoering van de externe aspecten van de Agenda 2030. Wij willen graag weten hoe volgens u **het ontwikkelingsbeleid, binnen het externe optreden van de EU zoals bedoeld in het Verdrag van Lissabon**, moet worden aangepast in het licht van de belangrijke toppen en conferenties van 2015 en de snelle veranderingen in de wereld.

U kunt uw mening geven over het werk van de EU, dat van de lidstaten, of allebei - vermeld indien mogelijk welk niveau u bedoelt. De vragenlijst kan worden ingevuld tussen 30 mei 2016 en 21 augustus 2016. In november 2016 zal een korte samenvatting en analyse van de bijdragen worden gepubliceerd en alle individuele antwoorden zullen ook worden gepubliceerd op de website (tenzij u aangeeft dat niet te willen).

(2) Informatie over de respondenten

- * 2.1 De antwoorden kunnen worden gepubliceerd op de website van de Commissie, met vermelding van uw naam. Kies hieronder hoe wij moeten omgaan met uw bijdrage.

Ongeacht de gekozen optie kan uw bijdrage het voorwerp zijn van een verzoek om toegang tot documenten op grond van [Verordening 1049/2001](#) over de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie. Een dergelijk verzoek wordt afgewogen tegen de voorwaarden van de verordening en de [regels voor gegevensbescherming](#).

- Ik geef geen toestemming voor publicatie van mijn bijdrage.
- Ik geef toestemming om mijn bijdrage en naam volledig te publiceren en ik verklaar dat geen auteursrechtelijke beperkingen gelden.
- Mijn bijdrage mag worden gepubliceerd, maar moet anoniem blijven. Ik verklaar dat geen auteursrechtelijke beperkingen gelden.

- * 2.2 Bent u geregistreerd in het Transparantieregister van de EU?

Organisaties, netwerken, platforms en zelfstandigen die activiteiten ontplooiën die gericht zijn op het beïnvloeden van het besluitvormingsproces van de EU, worden verzocht zich in te schrijven in het Transparantieregister. Bij de analyse van de antwoorden worden bijdragen van organisaties die zich niet hebben ingeschreven, beschouwd als particuliere bijdragen, tenzij zij erkend zijn als representatieve belanghebbende op grond van het Verdrag (Europese sociale dialoog, art. 154-155 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie).

- Ja
- Nee

- * 2.3 Naam (organisatie of als persoon)

Belgische Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (België)

2.5 Bent u ...

- Overheidsinstelling / openbare instantie
- Universiteit / academische instelling
- Maatschappelijke organisatie (ngo, gespecialiseerde beleidsorganisatie, denktank)
- Internationale organisatie
- Particuliere sector / privébedrijf
- Burger/particulier
- Overige

2.6 Gelieve te specificeren

Dit betreft de geconsolideerde bijdrage vanwege België als EU-lidstaat

* 2.7 Wat is uw woonplaats (als particulier) of waar is de hoofdvestiging van uw organisatie gevestigd?

- In een van de 28 EU-landen
- Buiten de EU

2.8 Gelieve te specificeren

Brussel, België

(3) Context: Waarom is verandering nodig?

De EU en de lidstaten willen de Agenda 2030 en het klimaatverdrag van Parijs uitvoeren met interne en externe maatregelen, die sterk met elkaar samenhangen. In ons beleid moeten wij rekening houden met de ontwikkelingen en trends in de wereld om ervoor te zorgen dat wij tussen nu en 2030 adequaat kunnen optreden.

De wereld is aanzienlijk veranderd sinds de vaststelling van de millenniumdoelstellingen. Sinds 1990 is het aantal mensen in extreme armoede met 1 miljard gedaald. Er is dus veel bereikt, maar er moet nog heel wat gebeuren en er duiken ook nieuwe problemen op. Wereldwijd leven nog steeds meer dan 800 miljoen mensen van minder dan 1,25 dollar per dag. De wereld worstelt met talloze conflicten en spanningen, complexe humanitaire en gezondheids crises, mensenrechtenschendingen, milieuschade, grondstoffenschaarste, verstedelijking en migratie. De migratiestromen zullen van grote invloed blijven en vormen zowel een probleem als een kans. De EU moet de mondiale veiligheidsproblemen aanpakken, onder andere door de onderliggende oorzaken van conflicten en instabiliteit aan te pakken en gewelddadig extremisme te bestrijden. Klimaatverandering kan ertoe leiden dat problemen worden verergerd en dat vooruitgang wordt ondermijnd. Belangrijke ontwikkelingen zijn demografische tendensen, herverdeling van welvaart en macht binnen en tussen landen, verdere globalisering van economieën en productieketens, geografische veranderingen in armoede en een toenemend aantal partijen dat betrokken is bij ontwikkeling. Ook staan ons nog grote problemen te wachten (bijvoorbeeld de aanhoudende grootschalige verstedelijking en demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing, die voor sommige landen een probleem en voor andere juist een kans betekenen). Wij moeten ook aandacht blijven besteden aan de democratie, stabiliteit en welvaart in onze buurlanden. Bij de herziening van het ontwikkelingsbeleid moet rekening worden gehouden met al deze ontwikkelingen en moet worden geanticipeerd op toekomstige. Ook moeten wij oog blijven houden voor armoedebestrijding en de millenniumdoelstellingen afmaken.

De EU-consensus moet ook worden aangepast aan het Verdrag van Lissabon, waarin is bepaald dat het externe beleid moet aansluiten op de beginselen en doelstellingen die zijn vastgelegd in artikel 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Met name de samenhang tussen de verschillende onderdelen van het interne en het externe beleid is essentieel.

Voor de aanpak van deze nieuwe mondiale problemen is vaak gecoördineerd beleid op nationaal, regionaal en mondiaal niveau nodig. De Agenda 2030 biedt een kader dat ons daarbij kan helpen.

3.1 Er zijn allerlei factoren van invloed op de ontwikkeling en uitvoering van de Agenda 2030 (zoals geografische en structurele veranderingen in armoede, klimaatverandering, politieke, economische, sociale, demografische, ecologische en technologische factoren, de veiligheidssituatie...). Welke factor is volgens u het belangrijkste?

De demografische factor (in vele regio's nog ongecontroleerde bevolkingsgroei die op zijn beurt zorgt voor meer ecologische druk, voor gebrek aan ontwikkelingskansen en verder toenemende ongelijkheid, en voor bijkomende migratiedruk)

"In een land waar de bevolking elke vijftien tot twintig jaar verdubbelt kan men zelfs niet beginnen denken aan duurzame ontwikkeling" (Jeffrey Sachs, SDG Advocate - 14de Raúl Prebisch-lezing, UNCTAD, Genève, 2011)

3.2 Hoe kan het EU-beleid, met name het ontwikkelingsbeleid, beter inspelen op zowel de mogelijkheden als de negatieve aspecten van de factor die u in de vorige vraag hebt genoemd?

- Structurele steun aan landen in fragiele situaties en minst ontwikkelde landen, die in de meeste gevallen ook die landen zijn waar zich een probleem van bevolkingsexplosie stelt
- Steun aan overheden om een betere dienstverlening te organiseren aan hun bevolking en vooral die bevolkingsgroepen die er het meest nood aan hebben - via begrotingssteun, politieke en beleidsdialoog
- Bijzondere focus op onderwijs (incl. hoger onderwijs) en het scheppen van economische mogelijkheden/werkgelegenheid met bijzondere aandacht voor vrouwen en meisjes
- Blijvende aandacht voor seksuele en reproductieve gezondheidsrechten, met daarbinnen een nadrukkelijk accent op een klassiek beleid van assistentie bij gezinsplanning en geboortenbeperking.

(4) Prioriteiten voor ons toekomstige optreden: wat moeten we doen?

Om de Agenda 2030 uit te voeren, moet de EU aanhoudend streven naar meer rechtvaardigheid, met name gelijke kansen voor mannen en vrouwen en emancipatie. Ook vrede, participatie, gelijkheid en goed bestuur, inclusief democratie, verantwoordingsplicht, de rechtsstaat, mensenrechten en bestrijding van discriminatie verdienen alle aandacht. Wij moeten erkennen dat armoede, sociale vraagstukken, economische veranderingen, klimaatverandering en milieuproblemen nauw met elkaar samenhangen.

Om armoede te kunnen uitroeien, moet de EU rekening houden met belangrijke ontwikkelingen in demografie en milieu, onder andere op het gebied van klimaatverandering, en zich concentreren op de minst ontwikkelde landen en fragiele staten. Wij moeten ook meer aandacht besteden aan fragiele staten en conflictgebieden en de weerbaarheid en veiligheid bevorderen (omdat naar verwachting steeds meer armen in zulke gebieden moeten wonen). Als we onze mondiale collectieve goederen en grondstoffen niet beschermen, is duurzame groei onmogelijk. In ons ontwikkelingsbeleid moeten wij ons ook richten op vrede en veiligheid, waaronder de hervorming van de veiligheidssector, en op de risico's en kansen in verband met migratie. Een centraal onderdeel van de Agenda 2030 is de aanpak van sociale en economische ongelijkheid (zowel binnen als tussen landen), evenals van milieuschade en klimaatverandering. Werkgelegenheid is een belangrijk aspect, waarbij de particuliere sector een actieve rol zal moeten spelen. Om de millenniumdoelstellingen te voltooien, moeten wij weten welke mensen nog steeds niet kunnen profiteren van de vooruitgang, en ervoor zorgen dat ook zij worden bereikt.

Transformatie en inclusieve en duurzame groei zijn onontbeerlijk voor blijvende resultaten. Menselijke ontwikkeling, hernieuwbare energie, duurzame landbouw en visserij en gezonde oceanen liggen ten grondslag aan duurzame ontwikkeling en moeten centraal staan bij de uitvoering van deze agenda, net als maatregelen op het gebied van honger en ondervoeding. Voor de uitvoering van de Agenda 2030 is een multidimensionale, geïntegreerde aanpak van menselijke ontwikkeling nodig. Dit vergt ook middelen die verandering kunnen aanjagen, zoals duurzame stadsontwikkeling en passende informatie- en communicatietechnologie. Nieuwe vormen van partnerschap met het bedrijfsleven kunnen duurzame en inclusieve groei, industrialisering en innovatie bewerkstelligen. Wij moeten ook met de partnerlanden en -regio's samenwerken op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie. Wij moeten ervoor zorgen dat alle aspecten van het externe optreden, inclusief ontwikkelingssamenwerking, bijdragen tot de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Agenda 2030 en dat wij meer coherentie aanbrengen tussen ons beleid en ons interne en externe optreden.

4.1 Hoe kan de EU zorgen voor een goede koppeling tussen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen, het klimaatverdrag van Parijs en andere mondiale vraagstukken op het gebied van duurzame ontwikkeling?

Meer aandacht voor beleidscoherentie voor (duurzame) ontwikkeling doorheen alle Europese beleidsinstrumenten en -domeinen (inclusief het buitenlands beleid in zijn ruimste zin) is een eerste goede stap. Voor het specifieke geval van het klimaatvraagstuk biedt de tekstuele verwevenheid tussen Agenda 2030 en het klimaatverdrag van Parijs bijkomende garanties om beide teksten ook coherent in de praktijk te brengen.

4.2 Hoe bereikt de EU een evenwicht tussen de economische, sociale en milieuaspecten van haar interne en externe beleid, en met name binnen haar ontwikkelingsbeleid?

Extern:

- De interne ontwikkelingsagenda via de structuur- en cohesiefondsen waaruit lessen getrokken kunnen worden voor de externe agenda (en met gelijkaardige budgetten).
- Investeren in duurzame en inclusieve economische groei (met inbegrip van respect voor sociale en milieunormen) moet een voorwaarde zijn voor EU-steun. Beleidsdialoog dient daar actief voor ingezet worden: EU-waarden moeten actief worden uitgedragen.
- Door het verder inzetten van de ministerraden in 'jumbo'-formaat (VN-materies, milieuzaken en ontwikkeling) tijdens de uitvoeringsperiode van Agenda 2030.

Intern:

door een tijdige en grondige bijsturing van de EU 2020-strategie in functie van Agenda 2030 en de overige nieuwe multilaterale engagementen sinds 2015.

4.3 Op welke punten zou het ontwikkelingsbeleid van de EU moeten worden veranderd?

- Vooral in de feiten dient dat te gebeuren, eerder dan op papier: meer resultaatgeoriënteerd werken (onder meer in de EOF-context, en verduidelijking van de link met IATI), meer lange termijn-voorspelbaarheid en continuïteit in de programmering, en opgepast voor het creëren van al te veel flexibiliteit in de nieuwe kaders.
- De EU heeft de reputatie administratief vrij traag te zijn in de projectcyclus (formulering, uitvoering, evaluatie) waarbij een allesomvattende aanpak wordt gevolgd die op zich positief kan zijn. Lichtere procedures zouden echter welkom zijn.
- De focus mag nog sterker komen te liggen bij de achtergebleven gebieden (incl. subnationale focus) en groepen uit de MDG-agenda. Alle instrumenten moeten daarbij samen worden ingezet, zonder dat dat leidt tot verschuivingen van budgetten voor de onderscheiden (deel)objectieven.

4.4 Op welke van de hierbovengenoemde terreinen verwacht u meer samenhang tussen het ontwikkelingsbeleid en andere onderdelen van het externe optreden van de EU bij de uitvoering van de Agenda 2030?

- Aandacht voor diegenen die onze hulp het meest nodig hebben zijn (in een dynamisch perspectief) vooral bevolkingen van minst ontwikkelde landen, waar in 2030 zonder verder ingrijpen ten goede 70% van de armsten wereldwijd zullen wonen. Een aanzienlijk aantal van die MOL zijn tegelijk post-crisislanden. Het gaat dus om het doortrekken van de aandachtsboog tussen humanitair ingrijpen en conflictpreventie en -resolutie enerzijds, en ontwikkelingsinspanningen op dezelfde plaatsen anderzijds.
- Samenhang is zeker gewenst, maar anderzijds is het ook weer niet zo dat ontwikkelingsbeleid zich laat herleiden tot een puur instrument van buitenlands en veiligheidsbeleid (met name de doelgroepen overlappen maar vallen niet volledig samen).

4.5 Op welke terreinen heeft de EU de grootste meerwaarde als ontwikkelingspartner (b.v. welke aspecten van het ontwikkelingsbeleid, dialoog of praktische regelingen, of in welke categorie/land(en))?

Daar waar de EU:

- programmatisch kan werken, en kan werken op grote investeringen waarvoor de capaciteit ontbreekt op het niveau van de lidstaten; zo ook de macro-economische analyse, steunprogramma's en bepaalde sectordialogen
- beleidsmaker kan zijn, in een coördinerende rol ten aanzien van de lidstaten, en met een gemoduleerde beleidsdialoog in functie van het profiel van het bestemmingsland
- het meest op lokale expertise kan bogen (wat meteen ook een exit-strategie helpt garanderen)

4.6 Hoe kan de EU haar ontwikkelingsbeleid beter afstemmen op de aanpak van ongelijkheid – bijvoorbeeld tussen mannen en vrouwen – in het kader van de Agenda 2030?

- Streven naar meer gendergelijkheid moet een basisinstek zijn van alle beleidsdialoog en de basis vormen waarop onze dialoog en samenwerking georganiseerd worden. Schendingen mogen aanleiding geven tot maatregelen. Een beleid dat genderdiscriminatie als basis heeft mag niet ondersteund worden, en een open en transparante communicatie daarover moet ook proactief in de betrokken landen zelf gevoerd worden.

- Breder dan de specifieke gendercontext:

* Nadruk op basisdienstverlening

* Nadruk in de interactie met de plaatselijke overheden op:

(a) het instellen van billijke belastingsstelsels,

(b) het garanderen van waardig werk en voldoende ambitieuze sociale beschermingsniveaus,

(c) het afdwingen van sociaal en ecologisch verantwoord gedrag door de privé-sector

* Door het verzamelen van gedesaggregeerde statistische gegevens

4.7 Hoe kan het ontwikkelingsbeleid van de EU beter bijdragen aan de veiligheid van mensen? Hoe kan het ontwikkelingsbeleid van de EU bijdragen aan de aanpak van de onderliggende oorzaken van conflicten en kwetsbaarheid en aan meer veiligheid en weerbaarheid in de landen waar wij actief zijn?

Door het blijven inzetten op het belang van de burgermaatschappij, en door de selectie van de operatietheaters.

De gezamenlijke EU-waarden hebben als basis vrede en veiligheid en kunnen dan ook als leidraad dienen voor onze samenwerking met derde landen. Door een gedegen analyse van de factoren van fragiliteit die elke gemeenschap en land kenmerken, en deze analyse als basis te nemen voor de bepaling van onze interventieprioriteiten en -modaliteiten leggen we een solide basis. De opvolging tijdens de uitvoering en de update van deze fragiliteitsanalyse kan dan bijsturingen begeleiden en verantwoorden. Er moet uitgegaan worden van een open en vrijelijke dialoog waarbij vertrouwen geen controle uitsluit en dit moet ook duidelijk zijn voor onze partners.

4.8 Hoe kan de nieuwe consensus over ontwikkeling beter inspelen op de kansen die migratie biedt, de negatieve aspecten van irreguliere migratie zo klein mogelijk houden en de onderliggende oorzaken van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding beter aanpakken?

- Door een duidelijk pleidooi te voeren voor gescheiden instrumenten - tenminste in termen van financiering (ODA versus TOSSD); ontwikkeling stimuleert migratie en deze agenda's zijn dus niet inwisselbaar.
- Het gebrek aan ontwikkelingskansen op individueel vlak dat een groeiend probleem zal zijn voor honderden miljoenen jongeren in sub-Sahara-Afrika, en dat de migratiedruk verder opdrijft, moet wel degelijk ook via ontwikkeling worden aangepakt, maar is een werk van lange adem. Er moet onder meer voldoende nadruk op de verstedelijkingsagenda komen te liggen: steden zijn een belangrijke aanzuigfactor in migratie, en kunnen mits gedegen beleid opportuniteiten scheppen voor plattelandsvluchtelingen.

(5) Uitvoering: hoe gaan we het doen?

Omdat de Agenda 2030 universeel is, moet onze aanpak worden aangepast aan het ontwikkelingsniveau van elk land. Officiële ontwikkelingshulp blijft belangrijk in de algemene financieringsmix voor de landen waar de behoeften het grootst zijn (met name de minst ontwikkelde landen). De EU en haar lidstaten moeten hun verbintenissen verder nakomen, maar ook gebruik maken van andere financieringsopties, bijvoorbeeld door (niet-officiële) bronnen aan te boren voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling. De uitvoering van de Agenda 2030 betekent dat wij landen moeten helpen hun eigen middelen te mobiliseren en dat wij ons moeten richten op "hulp voor handel", gemengde financiering (blending*) en partnerschappen met de particuliere sector. De actieagenda van Addis Abeba, die integraal deel uitmaakt van de Agenda 2030, biedt hiervoor een kader, en ook voor ons streven om een stimulerend beleidsklimaat voor duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen in onze partnerlanden. De uitvoering van de Agenda 2030 en die van het VN-klimaatverdrag van Parijs moeten nauw op elkaar worden afgestemd, gezien hun sterke samenhang. De samenwerking met middeninkomenslanden, met name opkomende economieën, is van belang gezien de rol die zij kunnen spelen bij de bevordering van mondiale collectieve goederen, wat zij in eigen land kunnen bereiken op het gebied van armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling en de voorbeeldfunctie die zij in hun regio kunnen vervullen, alsmede hun rol in regionale processen. Gedifferentieerde partnerschappen kunnen een belangrijke rol spelen in dit verband (bijvoorbeeld verschillende vormen van politieke, economische en financiële investeringen, alsmede samenwerking op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie). Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de minst ontwikkelde landen, zoals wordt erkend in de agenda van Addis Abeba.

De EU kan bij de uitvoering van de Agenda 2030 meer samenhang aanbrengen in haar externe optreden en tussen het interne en het externe beleid (zoals beschreven in het Verdrag van Lissabon en in de [brede EU-aanpak van externe conflicten en crisissituaties](#)). Met een grotere [samenhang in het ontwikkelingsbeleid](#) kan ze ook bijdragen tot meer coherentie in het beleid voor duurzame ontwikkeling in het algemeen. Wij moeten nagaan hoe wij in ons externe optreden alle beschikbare beleidslijnen, hulpmiddelen en instrumenten coherent en in overeenstemming met het geïntegreerde karakter van de Agenda 2030 kunnen inzetten.

* Hierbij worden EU-subsidies gecombineerd met leningen of kapitaal van andere publieke of private financiers om extra middelen te mobiliseren.

5.1 Hoe kan het EU-beleid, en met name het ontwikkelingsbeleid, zo veel mogelijk vormen van financiering voor duurzame ontwikkeling, met name vanuit de particuliere sector, mobiliseren met zo veel mogelijk effect?

Door ongebonden hulp te blijven leveren (zie bestaande engagementen in het kader van het Global Partnership on Effective Development Cooperation) en de particuliere sector in dergelijk verhaal te betrekken waarbij bestaande expertise (uit het Noorden of uit het Zuiden) zoveel mogelijk kan worden ingezet.

5.2 Hoe en waar zou de EU haar officiële ontwikkelingshulp strategisch moeten inzetten om maximaal effect te sorteren? Houd hierbij rekening met het toenemende aantal andere financieringsbronnen en de verbintenissen van de EU wat betreft officiële ontwikkelingshulp (b.v. [de conclusies van de Raad over een nieuw wereldwijd partnerschap tegen armoede en voor duurzame ontwikkeling na 2015](#), en met name de punten 32 en 33).

- In de eerste plaats in minst ontwikkelde landen en fragiele omgevingen, ter ondersteuning van de uitbouw van de staat, in de dienstverlenende functie die deze moet opnemen.
- Door het bieden van toegevoegde waarde door de EU bij het beheer van budgethulp en macro-economische steun in naam van de lidstaten.
- Bij de uitbouw van een democratische staat waar de inwoners zich vertegenwoordigd voelen en die goed scoort op de internationale indicatoren inzake behoorlijk bestuur. Bij middeninkomenslanden kunnen daar andere instrumenten als expertiseopbouw, uitwisselingen en handelsrelaties worden aan toegevoegd, zonder die initiële agenda van behoorlijk bestuur te verloochenen.

5.3 Hoe kan de EU partnerlanden beter helpen bij het mobiliseren van hun eigen middelen voor armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling?

- Door zich er rekenschap van te geven dat een veelheid van gedegen partnerorganisaties in specifiek deze materies hiervoor klaarstaan (IMF, TMEA, ...) .
- Door veel meer ODA te besteden aan assistentie op nationaal en lokaal niveau bij het mobiliseren van eigen middelen en regionale integratieverbanden, en meer bepaald bij het opzetten van meer doeltreffende belastingsinningssystemen - momenteel gaat het slechts om 0,1% van alle ODA.

5.4 Hoe zouden gedifferentieerde partnerschappen eruit kunnen zien, gelet op het belang van middeninkomenslanden voor de uitvoering van de Agenda 2030?

In middeninkomenslanden moet vooral samengewerkt worden in partnerschap met het maatschappelijke middenveld, de academische wereld en de particuliere sector – zonder daar dadelijk veel ODA-middelen voor in te zetten. MICs verdienen een ander soort partnerschap dan de traditionele donor-ontvangerrelatie – daarbij moet worden gezocht naar gemeenschappelijke belangen op basis van duidelijke zoektochten naar win-win-situaties in onder meer de handelsrelaties.

5.5 Hoe kan de EU meer samenhang brengen in het ontwikkelingsbeleid, gezien de ervaring tot nu toe met het integreren van ontwikkelingsdoelstellingen in EU-beleid dat van invloed kan zijn op ontwikkelingslanden (zie bijvoorbeeld het verslag 2015 over [de samenhang van het ontwikkelingsbeleid](#)), en zo bijdragen tot meer coherentie in het algemeen in het beleid inzake duurzame ontwikkeling? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het beleid in ontwikkelingslanden en internationaal op coherente wijze bijdraagt tot de prioriteiten voor duurzame ontwikkeling?

Dit betreft vooral een kwestie van het aanpassen van de praktijk aan het discours – zowel bij het intern als bij het extern EU-beleid overigens. Artikel 21(2) (d) van het Europese Unieverdrag over de rol van ontwikkelingsbeleid in het bredere externe beleid is duidelijk genoeg.

(6) De betrokkenen: wie moeten het gaan doen?

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe agenda is dat de regeringen van alle landen, zowel ontwikkelingslanden als geïndustrialiseerde landen, samen moeten werken met allerlei belanghebbenden (waaronder de particuliere sector, maatschappelijke organisaties en onderzoeksinstellingen) om de transparantie en inclusiviteit van de besluitvorming, planning, uitvoering en controle te verbeteren en de synergie en complementariteit te waarborgen.

De EU moet samenwerken met anderen en bijdragen aan een gecoördineerde aanpak. In de actieagenda van Addis Abeba staan nationale uitvoeringsplannen (inclusief daaraan gekoppelde financiering en beleidskaders) centraal. Om optimaal effect te sorteren, zou het EU-ontwikkelingsbeleid moeten worden gebaseerd op een brede strategie per land, waarin rekening wordt gehouden met de situatie van dat land.

De manier waarop onze partnerlanden de Agenda 2030 uitvoeren, zal onze algemene betrokkenheid en onze ontwikkelingssamenwerkingsdialoog met hen bepalen, en zal ook de steun bepalen die wij voor hun nationale inspanningen verstrekken. De EU moet partnerlanden ook helpen de nodige beleidskaders in te stellen om armoede uit te roeien, vraagstukken met betrekking tot duurzame ontwikkeling aan te pakken en de beleidssamenhang te waarborgen.

De nadruk moet meer komen te liggen op de kwaliteit van de ontwikkelingssamenwerking, inclusief de bestaande verbintenissen van Parijs, Accra en Busan* en in het kader van het [mondiale partnerschap voor doeltreffende ontwikkelingssamenwerking](#).

Het gemoderniseerde EU-ontwikkelingsbeleid moet ook een gedeelde visie uitdragen die de basis vormt voor het optreden van de EU en de lidstaten. Er moeten voorstellen worden gedaan voor verdere bevordering van de coördinatie, complementariteit en samenhang tussen de EU en de lidstaten. Versterking van de [gezamenlijke programmering](#) zal een belangrijk onderdeel daarvan zijn. Een betere taakverdeling tussen de EU en haar lidstaten om versnippering van de hulp te voorkomen, kan ook bijdragen tot meer doeltreffendheid.

* Zie de [Verklaring van Parijs over de doeltreffendheid van ontwikkelingshulp en de actieagenda van Accra](#) en het [partnerschap van Busan voor doeltreffende ontwikkelingssamenwerking](#).

6.1 Hoe moet de EU haar partnerschappen met het maatschappelijk middenveld, stichtingen, het bedrijfsleven, parlementen, lokale overheden en de wetenschap versterken ter ondersteuning van de uitvoering van de Agenda 2030 (inclusief de volledige actieagenda van Addis Abeba) en het klimaatverdrag van Parijs?

Op vandaag betekenen de bestaande partnerschappen reeds een onmiskenbare meerwaarde, en het is niet per se duidelijk wat hier versterkt moet worden. Sectorieel gesproken heeft de EU door de schaal waarop ze kan spelen een comparatief voordeel in werken op algemeen staatsmanagement en op grote projecten in bijvoorbeeld energie en transport. Specifiek rond gegevensgaring en digitalisering kan de EU net als andere spelers wereldwijd allicht nog beter in partnerschapsverbanden inspelen op de mogelijkheden van de digitale revolutie.

6.2 Hoe kan de EU de particuliere sector aanmoedigen om te investeren in duurzame ontwikkeling?

- Door lokaal mee te zorgen voor goed bestuur, en regelgeving te promoten die een verwelkomend kader ("enabling environment") schept voor investeerders; door met name bij regeringen in het Zuiden verder aan te dringen op transparantie ten gunste van een "effen speelveld" (transparantie bij overheidsaanbestedingen, eerlijke mededinging, ... cfr. nog steeds niet doorgedrukte 'Singapore Issues' in het wereldhandelsbestel)
- Door vooral in te zetten op ontwikkeling van de lokale particuliere sector.

6.3 Hoe kan de EU beter samenwerken aan duurzame ontwikkeling met andere landen, internationale financiële instellingen, multilaterale ontwikkelingsbanken, nieuwe donors en de VN?

- Door aan te dringen op een grondige hertekening van het landschap van het zogenaamde VN-ontwikkelingssysteem (meer bepaald maar niet exclusief UNDP en UNDESA) en het als systeem 'fit for purpose' te maken voor de uitvoering van de grote, nieuwe multilaterale agenda's
- Door aan te dringen bij de internationale financiële instellingen om hun praktijk aan hun discours aan te passen (met name in termen van overgang naar een economie met laag koolstofgehalte in hun projectenportfolio's)
- Via bestuursorganen en overleg waar de EU als Unie of als verzameling van lidstaten op kan wegen.
- Op partnerland door een inschakeling in de coördinatie zoals die bij voorkeur door het partnerland of eventueel door de VN of WB wordt georganiseerd. Zo moet de EU kunnen steunen op de comparatieve voordelen en normerende functies van bijvoorbeeld WHO, ILO of FAO.
- De druk op alle landen vanuit het VN-systeem moet worden aangehouden en binnen deze dialoog moet de EU waken over de eigen EU-waarden en daar blijven op drukken.

6.4 Hoe kan de EU partnerlanden het beste ondersteunen bij het ontwikkelen van brede, inclusieve nationale plannen voor de uitvoering van de Agenda 2030?

Dit gebeurt best zoveel mogelijk via lokale capaciteitsversterking en in een context van lokale toeëigening van een inclusieve maatschappelijke dialoog om tot een breed gedragen maatschappelijk project te komen. Als dat niet mogelijk is moet blijvend worden gecommuniceerd over de EU-waarden en wat de uiteindelijke doelstellingen van dit project moeten zijn: het recht voor éénieder om te leven in een duurzame, vreedzame wereld waarin toekomstige generaties op rechtvaardige wijze kansen krijgen om een waardige toekomst uit te bouwen.

6.5 Hoe kunnen de coördinatie, complementariteit en samenhang tussen de EU en de lidstaten het beste worden versterkt en verbeterd om partnerlanden beter te helpen bij armoedebestrijding en duurzame ontwikkeling?

Via lokale vormen van gezamenlijk programmeren.

6.6 Hoe kan de EU-ontwikkelingssamenwerking maximaal effect sorteren en hoe kunnen wij met alle partners samenwerken om dit te bewerkstelligen?

Door in de beleidsdialoog conditionaliteiten niet uit de weg te gaan (inclusief weigeren van begrotingssteun bij weigering van controles door het partnerland), en een op rechten gebaseerde aanpak voor te staan.

6.7 Op welke punten kan de gezamenlijke programmering van de EU nog worden verbeterd en hoe kan deze ervaring worden benut voor andere gezamenlijke EU-acties om landen te helpen bij de uitvoering van de Agenda 2030?

- Aandacht voor behoorlijk bestuur, gezamenlijke standpunten en duidelijke rode lijnen, en het linken van hulp aan het niveau van geboden transparantie door het bestemmingsland
- Mogelijkheid scheppen voor het bouwen van coalities tussen wie op bepaalde domeinen (vooruit) wil en kan
- Concentratie op fragiele contexten en minst ontwikkelde landen
- Aanvullende en niet-bindende vormen van EU gezamenlijk programmeren, waarbij men in bepaalde landen (ontwikkelingslanden, eerder dan nabuurschapslanden) dieper moet gaan en niet breder.

(7) Het meten van de vooruitgang

De EU moet bijdragen aan de algemene follow-up en de evaluatie van de Agenda 2030. Het is essentieel dat de vorderingen systematisch en transparant worden gemeten. De EU draagt actief bij aan de opzet van een monitoringsysteem voor de duurzameontwikkelingsdoelstellingen op mondiaal, regionaal en nationaal niveau. De resultaten en de impact van onze inspanningen moeten worden aangetoond en de transparantie moet worden bevorderd, binnen een breder streven naar versterking van de verantwoordingsplicht, de follow-up en de evaluatie op alle niveaus.

7.1 Hoe kan de EU zelf beter gebruik maken van gegevens en analyses, ook op het gebied van ontwikkeling, als basis voor de regelmatige rapportage over de duurzameontwikkelingsdoelstellingen aan de VN?

Vooraleer deze vraag te beantwoord kan worden dient de vraag te worden gesteld naar wie rapporteert en waarover (respectievelijke takenverdeling tussen partnerlanden, EU en lidstaten, VN-instanties etc).

7.2 Hoe kan de EU de verantwoordingsplicht van alle actoren helpen waarborgen, inclusief de particuliere sector? Hoe kan de EU alle actoren bewegen tot serieuze en degelijke follow-up en evaluatie van de Agenda 2030?

Door zelf het goede voorbeeld te geven: bij wijze van triloogdiscussie moeten het Europees Parlement en de Raad jaarlijks worden gebriefd, waarbij ook transparantie moet worden verstrekt aan het publiek (zoals dat reeds het geval is in bepaalde lidstaten), via online en trimestriële updates. Dit alles ten einde een breder draagvlak te creëren.

7.3 Hoe moet de EU in haar ontwikkelingssamenwerking inspelen op de periodieke voortgangsrapportage van de partnerlanden over de doelstellingen van de Agenda 2030?

De kwantiteit en de kwaliteit van de communicatie moeten omhoog, en daarom lijkt het een goede suggestie om dit, bij wijze van technische insteek, deel te laten uitmaken van de Artikel 8-dialoog in ACP-context (of het equivalent daarvan post-Cotonou).

Contact

EuropeAid-CONSENSUS-CONSULTATION@ec.europa.eu
